

Valstybinio audito ataskaita

KAIP VALSTYBĖS ĮSTAIGOS VYKDO KORUPCIJOS PREVENCIJĄ?

2013 m. spalio 22 d. Nr. VA-P-40-8-14

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SANTRUMPOS IR SAVOKOS</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>4</u>
IŠVADOS	4
REKOMENDACIJOS	6
<u>IŽANGA</u>	<u>7</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>10</u>
<u>1. Ar valstybės įstaigos tinkamai nustato ir įvertina savo vykdomos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė?</u>	<u>11</u>
1.1. Kasmet nustatomos ne visos valstybės įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė	11
1.2. Ne visose nustatytose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatomi korupcijos rizikos veiksniai ir siūlomos priemonės korupcijos rizikai valdyti	15
1.3. Netinkamai parengiamos motyvuotos išvados ir jos ne visuomet laiku pateikiamos Specialiųjų tyrimų tarnybai	17
<u>2. Ar valstybės įstaigos imasi būtinų priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti ir korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti</u>	<u>18</u>
2.1. Kovos su korupcija programose trūksta priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams ar didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti	19
2.2. Dalis kovos su korupcija programų priemonių neįgyvendinamos nustatytais terminais	22
2.3. Ministerijos neatlieka vertinimo, ar įgyvendintos priemonės pašalina nustatytas korupcijos priežastis ir sąlygas	25
<u>PRIEDAI</u>	<u>28</u>

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

SANTRUMPOS:

KPI arba Korupcijos prevencijos įstatymas – Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas;

Kovos su korupcija programa arba Programa – valstybės įstaigų (ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų) kovos su korupcija (antikorupcinė, korupcijos prevencijos ir pan.) programa.

NKKP – Nacionalinė kovos su korupcija programa;

STT – Specialiųjų tyrimų tarnyba;

VRM – Vidaus reikalų ministerija;

TM – Teisingumo ministerija;

SAM – Sveikatos apsaugos ministerija;

ŽŪM – Žemės ūkio ministerija.

SĄVOKOS:

Korupcijos prevencija - korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims, siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo¹.

Korupcijos rizikos veiksniai – sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai.

Motyvuota išvada – išvada, kuri surašoma valstybės įstaigoje, nustačius veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

---

¹ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 2002-05-28 Nr. IX-904, 2 str. 1 d.

SANTRAUKA

Korupcija – viena iš pagrindinių kliūčių ekonomikos plėtrai, užsienio investicijoms pritraukti bei veiksnys, mažinantis visuomenės pasitikėjimą viešuoju sektoriumi. Jau daugelį metų kova su korupcija viešajame sektoriuje įvardijama kaip prioritetinis Lietuvos Respublikos Vyriausybės uždavinys. Korupcijos prevencijos tikslas – siekti, kad korupcija kuo mažiau trukdytų plėtoti ekonomiką, demokratiją, kurti socialinę gerovę, stiprinti nacionalinį saugumą, didinti viešųjų paslaugų teikimo kokybę. Valstybės politiką korupcijos prevencijos srityje pagal kompetenciją įgyvendina visos valstybės ir savivaldybės įstaigos². Jau daugiau kaip dešimtmetį rengiamos ir įgyvendinamos korupcijos prevencijos programos. Nuo 2002 metų įgyvendinama Nacionalinė kovos su korupcija programa. Dauguma valstybės ir savivaldybių įstaigų yra parengusios ir įgyvendina institucines kovos su korupcija programas. Vykdamas jas, kasmet įgyvendinama daug prevencinių priemonių. Vien ministerijos kasmet jų vykdo daugiau nei 300. Nepaisant vykdomų priemonių gausos, visuomenės nuomone, korupcijos paplitimas Lietuvoje nemažėja, pagal Pasaulio korupcijos barometro³ 2013 m. duomenis, daugiau kaip pusė apklaustųjų (64 proc.) mano, kad per pastaruosius dvejus metus korupcijos lygis šalyje padidėjo.

Audito metu siekėme įvertinti, ar valstybės įstaigų vykdoma korupcijos prevencija užtikrina korupcijos rizikų valdymą:

- ar valstybės įstaigos tinkamai nustato ir įvertina savo vykdomos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė;
- ar valstybės įstaigos imasi būtinų priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti ir korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti.

Kadangi informaciją apie nustatytus korupcijos rizikos veiksnius valstybės įstaigoje ir siūlomas priemones jiems šalinti įstaigos privalo pateikti ministerijoms, kurių valdymo sričiai priklauso įstaiga, audito subjektais pasirinkome ministerijas. Auditą atlikome Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijose. Informaciją rinkome iš šioms ministerijoms pavaldžių įstaigų ir kitų ministerijų. Audituojamas laikotarpis 2009–2012 metai. Vertindami ministerijų programų įgyvendinimą, naudojome ir 2013 m. duomenis.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, pateikiame valstybinio audito išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

1. Valstybės įstaigos netinkamai nustato korupcijos pasireiškimo tikimybę, todėl atskleidžiamos ne visos korupcijos priežastys ir sąlygos:

1.1. Švietimo ir mokslo, Kultūros, Energetikos ir Užsienio reikalų ministerijos neužtikrino, kad būtų vykdomi Korupcijos prevencijos įstatymo reikalavimai kasmet nustatyti veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, todėl ne vienus metus liko neįvertintos

² Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 16 str. 2 d.

³ Prieiga per internetą http://transparency.lt/media/filer_public/2013/07/09/ti_pasaulinis_korupcijos_barometras_2013.pdf

korupcijos rizikos šių ministerijų veiklos srityse ir nenumatytos priemonės joms valdyti (1.1 poskyris, 10–12 psl.);

1.2. Žemės ūkio, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Sveikatos apsaugos ministerijos ir dauguma joms pavaldžių įstaigų kasmet vertino ne visų savo veiklos sričių atitiktį Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytiems kriterijams, todėl liko neidentifikuotos įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą apsunkina teisės aktuose neapibrėžta „veiklos srities“ sąvoka (1.1 poskyris, 11–13 psl.);

1.3. Teisingumo ir Vidaus reikalų ministerijos bei dauguma joms pavaldžių įstaigų nenustatė korupcijos rizikos veiksnių visose įstaigų nustatytose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, t. y. nenustatė sąlygų ir aplinkybių, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai, todėl nežinoma, kokių konkrečių prevencinių priemonių būtina imtis (1.1 poskyris, 12–14 psl., 1.2 poskyris, 14–15 psl.).

2. Ministerijos teikia informaciją Specialiųjų tyrimų tarnybai apie korupcijos pasireiškimo tikimybę ministrams priskirtose valdymo srityse, nesilaikydamos Vyriausybės nustatytos tvarkos, nes netinkamai organizuojamas ir atliekamas korupcijos tikimybės nustatymas:

2.1. Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijų motyvuotose išvadose nurodyta ne visa informacija, kuri turėtų būti pateikta pagal Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus patvirtintus reikalavimus (1.2 poskyris, 14–16 psl.);

2.2. Ministerijų motyvuotos išvados turi būti surašomos įvertinus iš pavaldžių įstaigų gautą informaciją, kuri dažniausiai pateikiama paskutinėmis nustatyto termino motyvuotoms išvadoms surašyti dienomis, ar net vėliau, todėl nelieka pakankamai laiko surašyti ministerijos motyvuotą išvadą dėl korupcijos tikimybės ir ją Vyriausybės nustatytu laiku pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai. Todėl visos šiai tarnybai išvadas teikusios ministerijos, išskyrus Krašto apsaugos ministeriją, vėlavo jas pateikti (1.3 poskyris, 16 psl.).

3. Valstybės įstaigos nesiima pakankamų priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti ir korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti. Ne visuomet tinkamai parengiamos ir įgyvendinamos kovos su korupcija programos:

3.1. Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijos, turėdamos informaciją apie visas nustatytas veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir rizikos veiksnius, neužtikrino, kad visiems nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti būtų numatytos korupcijos prevencijos priemonės (2.2 poskyris, 20–21 psl.);

3.2. Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijų programose didžiąją dalį (apie 75 proc.) priemonių sudaro bendrosios priemonės (įstaigų kompetencijai teisės aktais pavesta veikla), kurios turėtų būti vykdomos nepaisant to, ar jos nurodytos kovos su korupcija programoje. Konkrečių priemonių, skirtų nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams panaikinti ar sumažinti, programose numatoma tik apie 25 proc. ir iš jų apie pusę neįvykdoma nustatytu laiku. Nukeliant priemonių įgyvendinimo terminus, korupcijos pasireiškimo rizikos lieka nevaldomos (2.1 poskyris, 2.2 poskyris, 18–23 psl.);

3.3. Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijos į savo programas neįtraukė daugiau nei pusės (64 proc.) Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonių, už kurių vykdymą jos atsakingos, kaip numatyta minėtoje programoje (2.1 poskyris, 18 psl.);

3.4. Teisingumo ir Žemės ūkio ministerijų programose nustatyti nepakankamai aiškūs, objektyviai nepamatuojami priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, todėl pagal juos nėra galimybės įvertinti priemonių veiksmingumą (2.3 poskyris, 24–25 psl.).

4. Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijos nevertina įgyvendintų programų priemonių veiksmingumo, todėl nenustatoma, ar įvykdytos priemonės pašalino nustatytas korupcijos priežastis ir sąlygas, ar sumažino korupcijos pasireiškimo tikimybę įstaigos veiklos srityse. Taigi nežinoma, ar rizika valdoma, ar būtinos papildomos priemonės (2.3 poskyris, 23–25 psl.).

REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Siekiant užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijose ir jai pavaldžiose įstaigose, numatyti priemonės, kurios užtikrintų, kad:

1. korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatytų visos ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos (1.1 išvada);
2. Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonės būtų įtrauktos į valstybės įstaigų programas (3.3 išvada).

Lietuvos Respublikos Vyriausybei kartu su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba

Siekiant, kad valstybės įstaigose būtų išsamiai atskleidžiamos korupcijos priežastys ir sąlygos bei Specialiųjų tyrimų tarnybai būtų pateikta išsami informacija:

1. Teisės aktuose, reglamentuojančiuose Korupcijos prevencijos įstatymo įgyvendinimą, patikslinti korupcijos tikimybės nustatymo tvarką, apibrėžiant „veiklos srities“ sąvoką ir patikslinant motyvuotų išvadų teikimo Specialiųjų tyrimų tarnybai tvarką ir terminus, kad nebūtų dubliuojamas ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų darbas (1.2. ir 2 išvados).
2. Priimti sprendimus dėl nustatytų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo ir rizikos veiksnių nustatymo periodiškumo patikslinimo (1 išvada).

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

Siekiant tobulinti valstybės įstaigų vykdomą korupcijos prevencijos veiklą, parengti kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką, numatant, kad programoje būtina:

1. numatyti priemonės visiems nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti (1.3, 3 išvados);
2. nustatyti aiškius, objektyvius ir pamatuojamus vertinimo kriterijus (3.4 išvada);
3. numatyti programos veiksmingumo vertinimo tvarką (4 išvada).

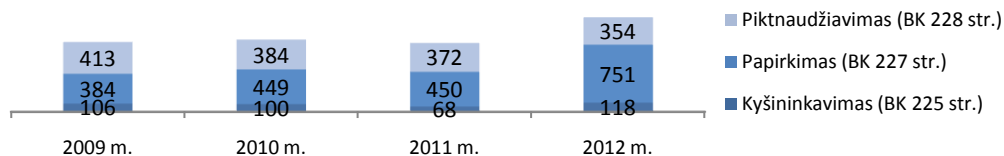
Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas ataskaitos 4 priede.

IŽANGA

Korupcijos problema egzistuoja visose pasaulio šalyse. Tarptautinė organizacija „Transparency International“ atlieka tyrimus ir pateikia kovos su korupcija valstybėse vertinimus. Pagal apklausų rezultatus nustatomas šalies Korupcijos suvokimo indeksas, t. y. nustatoma šalies gyventojų nuomonė apie korupcijos pasireiškimą šalyje. Vertinimo rezultatai viešai pateikiami visuomenei – šalys suskirstomos pagal jų užimamas vietas kovoje su korupcija: kuo žemesnė vieta, tuo, visuomenės nuomone, valstybei blogiau pavyksta kovoti su korupcija. Lietuva tarp Europos Sąjungos šalių 2012 m. užėmė 23 vietą iš 27, kaip ir 2009 metais. Taigi, gyventojų nuomone, situacija Lietuvoje negerėja. Pastaraisiais metais labai daug viešai diskutuojama apie korupciją. Žiniasklaida taip pat rašo apie korupcijos faktus, su kuriais žmonės susiduria, – kyšiai už paslaugas, papirkėjimai, įdarbinimas savų asmenų ir pan. Neretai paviešinami skandalingi faktai bei informacija apie sulaikytus valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojus.

Pagal Nusikalstamų veikų žinybinio registro duomenis, korupcinių nusikaltimų skaičius didėja. 2012 metais, lyginant su 2011 m., kyšininkavimo atvejų padaugėjo 73,5 proc., papirkimo – 66,8 proc. (1 pav.)

1 pav. Korupcinių nusikalstamų veikų⁴ pokyčiai 2009–2012 metais

Šaltinis – Nusikalstamų veikų žinybinio registro duomenys

Korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimui ir tyrimui 1997 m. įsteigta Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, kuriai kartu su kitomis valstybės ar savivaldybių įstaigomis pavesta įgyvendinti korupcijos prevencijos priemonės.

Veiksmingai sumažinti korupciją galima tik tada, jeigu kovos su korupcija priemonės nukreipiamos ne korupcijos padariniams, bet prielaidoms šalinti⁵, t. y. skiriamas tinkamas dėmesys korupcijos prevencijai. Valstybės kontrolė, 2008 m. atlikusi Nacionalinės kovos su korupcija programos valstybinį auditą, nustatė programos įgyvendinimo trūkumus ir pateikė Vyriausybei ir Specialiųjų

⁴ Piktnaudžiavimas – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, jeigu dėl to didelės žalos patyrė valstybė, Europos Sąjunga, tarptautinė viešoji organizacija, juridinis ar fizinis asmuo (pagal LR BK 228 str. 1 d.);

Papirkimas – tiesioginis arba netiesioginis pasiūlymas, pažadėjimas ar susitarimas duoti arba kyšio davimas valstybės tarnautojui ar jam prilygintam asmeniui arba trečiajam asmeniui už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus (pagal LR BK 227 str. 1 d.);

Kyšininkavimas – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens, savo ar kitų naudai tiesioginis ar netiesioginis pažadėjimas ar susitarimas priimti kyšį arba reikalavimas ar provokavimas duoti kyšį, arba kyšio priėmimas už teisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus (pagal LR BK 225 str. 1 d.).

⁵ Lietuvos Respublikos Seimo 2002-01-17 nutarimu Nr. IX-711 (2011-06-16 nutarimo Nr. XI-1457 redakcija) patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2011–2014 metų programa, 5 p.

tyrimų tarnybai rekomendacijas dėl programos įgyvendinimo valdymo tobulinimo⁶. Specialiųjų tyrimų tarnyba, 2012 m. atlikusi Lietuvos Respublikos savivaldybių kovos su korupcija programų ir programų įgyvendinimo priemonių planų kokybinę analizę nustatė savivaldybių rengiamų programų trūkumus bei pateikė metodines rekomendacijas⁷. Šio audito metu daugiausia dėmesio skyrėme valstybės įstaigų vykdomai korupcijos prevencinei veiklai.

Pagrindinius korupcijos prevencijos principus, tikslus ir uždavinius, korupcijos prevencijos priemones ir jų teisinius pagrindus, korupcijos prevencijos subjektus bei jų teises ir pareigas korupcijos prevencijos srityje nustato Korupcijos prevencijos įstatymas.

Užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijose ir jai pavaldžiose įstaigose ir numatyti veiksmingam korupcijos prevencijos įgyvendinimui būtinas lėšas pavesta Vyriausybei⁸. Koks preliminarus lėšų poreikis korupcijos prevencijai vykdyti ir kiek lėšų panaudota šiam tikslui informacijos neturi nei ministerijos, nei Vyriausybė. Korupcijos prevencijos priemonės valstybės įstaigos vykdo iš bendrųjų institucijoms skirtų valstybės biudžeto lėšų. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba dalyvauja Vyriausybei vykdamas valstybės ir savivaldybių įstaigų veiklos koordinavimo bei kontrolės korupcijos prevencijos srityje funkciją.

Pagal Pasaulio korupcijos barometro 2013 m. duomenis⁹, 79 proc. apklaustųjų nurodė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiksmai kovojant su korupcija yra neefektyvūs.

Korupcijos prevenciją pagal kompetenciją vykdo visos valstybės ir savivaldybės įstaigos. Joms pavesta kasmet nustatyti korupcijos rizikos veiksnius įstaigos veiklos srityse ir numatyti priemones jiems šalinti¹⁰. Už korupcijos prevenciją atsako įstaigos vadovas, kuris turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka steigti padalinius, skirtus vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę atitinkamos valstybės įstaigos veiklos srityje, arba paskirti asmenis, kuriems pavedama atlikti šią funkciją¹¹. Dažniausiai ministerijose šioms funkcijoms vykdyti sudarytos komisijos ar darbo grupės (8 ministerijose) (2 pav.). Švietimo ir mokslo ministras vykdyti korupcijos prevencijos ir kontrolės funkcijas niekam nepavedė.

⁶ Valstybinio audito ataskaita 2008-02-29 Nr. VA-P-40-6-5, prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=1314>

⁷ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2008-12-31 įsakymu Nr. 2-369 patvirtinta Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo metodika.

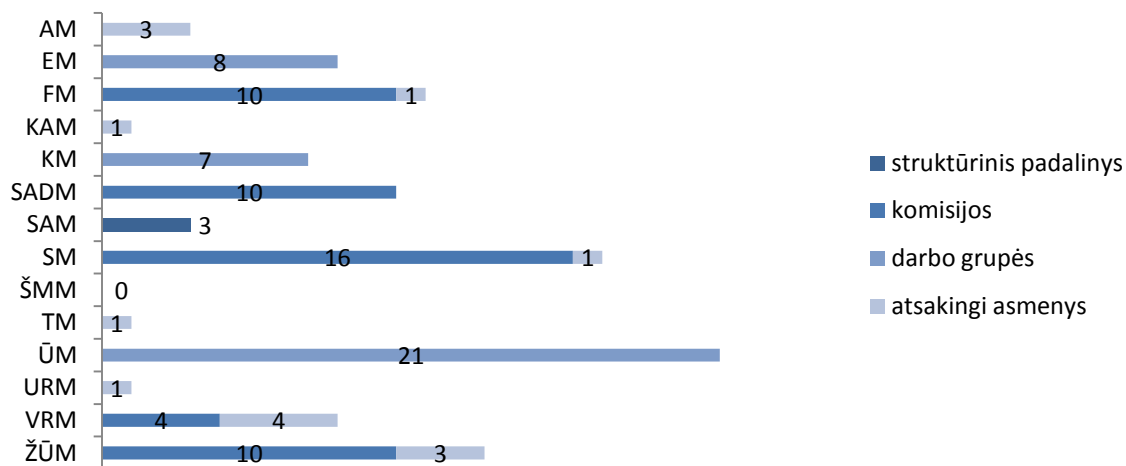
⁸ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 13 str. 2 p.

⁹ Prieiga per internetą http://transparency.lt/media/filer_public/2013/07/09/ti_pasaulinis_korupcijos_barometras_2013.pdf

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 patvirtinta Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, 7 p., Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 patvirtintos Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos, 9, 12, 15.4 punktai.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-05-19 nutarimu Nr. 607 patvirtintos Padalinių ir asmenų, valstybės ar savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklės, 3 p.

2 pav. Ministerijose paskirti asmenys, kuriems pavedama atlikti korupcijos prevencijos funkcijas

Šaltinis – ministerijų 2012 m. duomenys

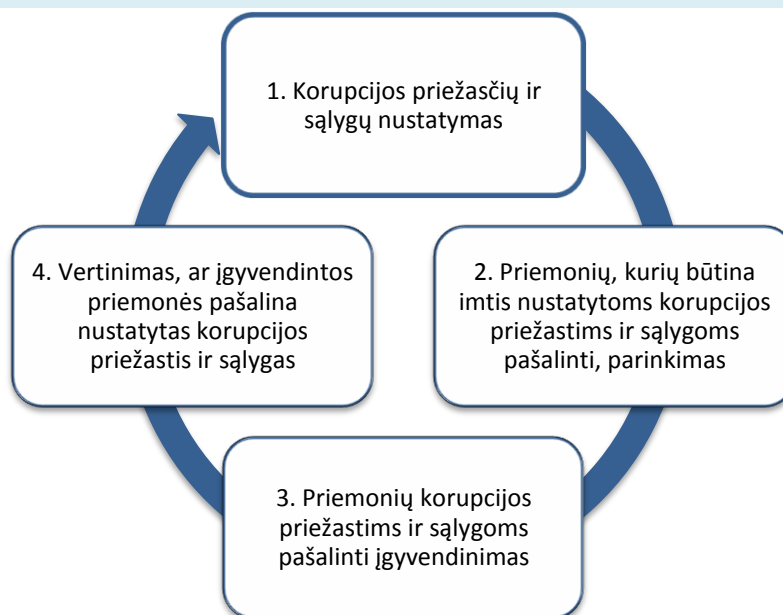
Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir INTOSAI audito standartus. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Informacija apie audito apimtį ir metodus pateikta ataskaitos 1 priede.

AUDITO REZULTATAI

Valstybės įstaigos, vykdydamos Korupcijos prevencijos įstatymą¹², turi nustatyti ir įvertinti savo vykdomos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, t. y. nustatyti korupcijos priežastis ir sąlygas bei imtis būtinų priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti ir korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti. Kokia tvarka tai turi būti atliekama nustato Vyriausybės patvirtinta Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka¹³ ir STT direktoriaus įsakymu patvirtintos Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos. Valstybės institucijų veiklą šioje srityje sąlygiškai suskirstėme į 4 etapus (3 pav.).

3 pav. Korupcijos prevencijos etapai valstybės įstaigose

Šaltinis – Korupcijos prevencijos įstatymas, kiti teisės aktai, reglamentuojantys korupcijos prevenciją

Visi etapai, nurodyti 3 pav., kiekvienoje valstybės įstaigoje turi būti atliekami nuosekliai. Bent vieną iš jų įvykdžius netinkamai, gali būti nepasiekiami korupcijos prevencijos tikslai.

¹² Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 6 str. 2 d.

¹³ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, II ir III skyriai.

1. AR VALSTYBĖS ĮSTAIGOS TINKAMAI NUSTATO IR ĮVERTINA SAVO VYKDOMOS VEIKLOS SRITIS, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ?

Nustatant korupcijos prevencijos veiklos prioritetus ir numatant konkrečias prevencines priemones būtina žinoti korupcijos priežastis ir sąlygas. Teisės aktai įpareigoja valstybės įstaigas kasmet nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

1.1. Kasmet nustatomos ne visos valstybės įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė

Valstybės įstaigų vadovai, struktūriniai padaliniai arba asmenys, įstaigos vadovo įgalioti vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę, pagal Korupcijos prevencijos įstatyme numatytus kriterijus privalo kasmet nustatyti įstaigos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė¹⁴, jas įvertinti ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, numatyti priemones, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti, nustatyta tvarka surašyti ir pateikti STT motyvuotą išvadą¹⁵. Ministerijai pavaldžios įstaigos korupcijos tikimybės vertinimo dokumentus turi pateikti ministerijai, kurios valdymo sričiai priklauso įstaiga. Ministerijos motyvuotoje išvadoje turi būti nurodytos jos ir pavaldžių įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Valstybės įstaigos veiklos sritis turi būti priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis Korupcijos prevencijos įstatyme¹⁶ numatytus kriterijus:

1. padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
2. pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;
3. atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;
4. veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
5. daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;
6. naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija;
7. anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Audito metu apklausę visas ministerijas, nustatėme, kad Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijos 2009–2012 metais, Energetikos ministerija 2010 ir 2011 metais, Užsienio reikalų ministerija 2009, 2010 ir 2012 metais neatliko veiklos sričių atitikties įstatymo nustatytiems kriterijams vertinimo. Todėl liko neįvertintos korupcijos rizikos šiose veiklos srityse ir nenumatytos priemonės joms valdyti. Taigi minėtos ministerijos neužtikrino, kad būtų vykdomi korupcijos prevenciją nustatančių teisės aktų reikalavimai, kaip numatyta Korupcijos prevencijos įstatymo 16

¹⁴ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 6 str. 2 d.

¹⁵ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, 8 p.; Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos, 7, 15, 17 p.

¹⁶ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 6 str. 3 d.

str. 2 d. 2 punkte, todėl galėjo būti sudarytos sąlygos korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms pasireikšti¹⁷.

Audito metu įvertinę minėtų ministerijų veiklos sritis ir vykdomas funkcijas, nustatėme, kad kai kurios sritys atitinka kelis Korupcijos prevencijos įstatyme numatytus kriterijus, todėl priskirtinos prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Pavyzdys

Švietimo ir mokslo ministerija – išduoda licencijas vykdyti formalųjį profesinį mokymą; vykdo kvalifikacijų suteikimo priežiūrą; tvirtina studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašą; inicijuoja mokslo ir studijų institucijų veiklos išorinį vertinimą (atitinka 2, 4 ir 5 kriterijus).

Kultūros ministerija – priima sprendimus, vykdo kontrolės ir priežiūros funkcijas autorių teisių ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijų veiklos srityje, valstybės saugomo kultūros paveldo objektų srityje (atitinka 2, 4 ir 5 kriterijus).

Energetikos ministerija – valstybės iškastinių ir atsinaujinančių energijos išteklių, elektros ir šilumos, energijos vartojimo efektyvumo politikos formavimo srityse – Vyriausybės pavedimu išduoda įstatymuose nustatytos veiklos energetikos sektoriuje licencijas (leidimus); radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje – kontroliuoja valstybės įmonės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros veiklos programų įgyvendinimą (atitinka 2, 4 ir 5 kriterijus).

Užsienio reikalų ministerija – užsienio reikalų ir saugumo politikos srityje formuoja ir įgyvendina Lietuvos Respublikos vizų politiką; pagal kompetenciją vykdo ekonominių, politinių ir susisiekimo sankcijų įgyvendinimo priežiūrą; organizuoja konsulinių funkcijų atlikimą Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, užtikrina šių funkcijų atlikimo kontrolę; teisės aktų nustatyta tvarka išduoda diplomatinius pasus, kelionės dokumentus, visas, atlieka konsulinį dokumentų legalizavimą, įskaitant dokumentų patvirtinimą pažyma (Apostille) (atitinka 2, 4 ir 5 kriterijus).

Be to, minėtos ministerijos savo veikloje naudoja valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančią informaciją, todėl sritys, kuriose naudojama ši informacija, atitinka Korupcijos prevencijos įstatyme nurodytą šeštąjį kriterijų.

Siekdami nustatyti, ar valstybės įstaigos tinkamai vertina įstaigos veiklos sričių atitiktį nustatytiems kriterijams, analizavome Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų 2011–2012 metų motyvuotose išvadose nurodytas veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Nustatyta, kad dalis valstybės įstaigų, nustačiusių didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę konkrečiose savo veiklos srityse, nurodė jas motyvuotose išvadose (1 lentelė).

1 lentelė. Ministerijų 2012 m. motyvuotose išvadose nurodytos ministerijų ir pavaldžių įstaigų konkrečios veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė

SAM ir pavaldžios įstaigos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klinikinio vaistinio preparato tyrimo liudijimų išdavimo srityje. 2. Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registro tvarkymo srityje. 3. Prekių ir paslaugų (darbų) viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo srityje. 4. Sveikatos priežiūros paslaugų kokybės kontrolės srityje. 5. Farmacinės veiklos licencijavimo (vaistinės veiklos licencijos, gamybinės vaistinės veiklos licencijos) srityje.
----------------------------	---

¹⁷ Ten pat, 16 str. 2 d. 6 p.

	6. Materialiojo turto valdymo srityje. 7. Pranešimų apie nepageidaujamas reakcijas ir (ar) reiškinius, susijusius su audinių ir ląstelių įsigijimu, ištyrimu, apdorojimu, laikymu, paskirstymu ir transplantacija, koordinavimo srityje. 8. Režisieriavimo lėšų naudojimo srityje. 9. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro mokamų paslaugų teikimo srityje. 10. Kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių skyrimo srityje. 11. Mokamų paslaugų teikimo srityje. 12. Paslaugas teikiančių įstaigų valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės srityje.
VRM pavaldžios įstaigos	Valstybės sienos apsaugos tarnybos veikloje išskirtos 2 veiklos sritys: Valstybės sienos saugojimas sausumoje ir asmenų ir transporto priemonių, kertančių valstybės sieną, kontrolė. Policijos departamento veikloje išskirtos 2 veiklos sritys: kriminalinė ir viešoji policija.

Šaltinis – SAM, TM, VRM ir ŽŪM 2012 m. motyvuotų išvadų duomenys

Kita dalis valstybės įstaigų vertino savo vykdomos veiklos atitiktį Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytiems kriterijams ir motyvuotose išvadose nenurodė konkrečių veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (2 lentelė).

2 lentelė. Ministerijų 2012 m. motyvuotose išvadose nenurodytos ministerijų ir pavaldžių įstaigų konkrečios veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė

TM	Nurodyta, kad Kalėjų departamento, Valstybinės teismo medicinos tarnybos, Lietuvos teismo ekspertizės centro, Registrų centro veikla atitinka įstatyme nustatytus kriterijus.
VRM	Nurodyta, kad Vidaus reikalų ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Informatikos ir ryšių departamento, Migracijos departamento, Valstybės tarnybos departamento, Turto valdymo ir ūkio departamento, Vadovybės apsaugos departamento, Gyventojų registro tarnybos, Ginklų fondo ir Viešojo saugumo tarnybos tam tikros veiklos sritys priskirtinos prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes atitinka vieną ar kelis Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytus kriterijus.
ŽŪM	Nei ministerijos, nei pavaldžių įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nenurodyta.

Šaltinis – SAM, TM, VRM ir ŽŪM 2012 m. motyvuotų išvadų duomenys

Nenurodžius konkrečių veiklos sričių, neidentifikuojama, kokiose įstaigų veiklos srityse egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Pažymėtina, kad ir Specialiųjų tyrimų tarnybos 2012 m. veiklos ataskaitoje¹⁸ nurodyta, kad dalis subjektų, valstybės ar savivaldybės įstaigoje įgaliotų nustatyti veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jos nustatymo procedūrą vykdo formaliai.

Nustatyta, kad Sveikatos apsaugos ir Žemės ūkio ministerija 2011–2012 metais vertino ne visas veiklos sritis (3 lentelė). Kodėl vertintos ne visos veiklos sritys, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo dokumentuose argumentai nepateikti. Kaip paaiškino ŽŪM, „įvertinti visas žemės ūkio veiklos sritis būtų nelogiškas ir greičiausiai neefektyvus darbas, kadangi vertinimo sritys yra labai didelės apimties ir to darymas kasmet vargu ar atneštų laukiamų rezultatų“.

3 lentelė. SAM ir ŽŪM 2011–2012 m. motyvuotose išvadose nurodytos vertintos ministerijos veiklos sritys

	SAM	ŽŪM
2011 m. vertintos veiklos sritys	Viena ministerijos veiklos sritis – Ligų ir kompensuojamųjų vaistų sąrašų tikslinimo komisijos veikla	Dvi ministerijos veiklos sritys – Nacionalinės žemės tarnybos veiklos sričių vertinimas

¹⁸ Prieiga per internetą http://www.stt.lt/documents/planavimo_dokumenatai/2012m_STT_ataskaita.pdf

		Leidimų, licencijų, pažymėjimų, sertifikatų išdavimas
2012 m. vertintos veiklos sritys	Viena ministerijos veiklos sritis – Prašymų dėl informacijos apie asmenis, siekusius eiti arba einančius pareigas SAM ir jai pavaldžiose įstaigose, teikimo STT sritis.	Viena ministerijos veiklos sritis – Biudžeto formavimas ŽŪM programose „Pienas vaikams“ ir „Vaisiai vaikams“

Šaltinis – SAM ir ŽŪM 2011–2012 m. motyvuotų išvadų duomenys

TM ir VRM 2011–2012 m. motyvuotose išvadose nurodyta, kad buvo vertinama ministerijos veikla ir kad ji atitinka įstatyme nustatytus kriterijus. Tačiau nenurodyta, kokiose veiklos srityse egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Skirtingai atliekamą korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą galėjo lemti tai, kad Korupcijos prevencijos įstatyme sąvoka „veiklos sritis“ neapibrėžta.

Siekdami nustatyti, ar ministerijų motyvuotose išvadose nurodytos visų joms pavaldžių įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, palyginome ministerijos motyvuotoje išvadoje nurodytas šių įstaigų veiklos sritys su jų motyvuotose išvadose pateikta informacija.

Nustatyta, kad **Sveikatos apsaugos ministerijos** motyvuotose išvadose yra nurodytos visos sritys, kurios nurodytos ir pavaldžių įstaigų išvadose.

Vidaus reikalų ministerijos motyvuotose išvadose yra nurodytos visos pavaldžios įstaigos, kurios nustatė, kad jų veikloje yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Teisingumo ministerijos motyvuotose išvadose yra nurodytos visos pavaldžios įstaigos, kurios nustatė, kad jų veikloje yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. 2012 m. TM motyvuotoje išvadoje nurodyta, kad Lietuvos teismo ekspertizės centro ir valstybės įmonės Registrų centro veikloje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nors jos savo veikloje šie subjektai nebuvo nustatę. Tai parodo, kad ministerija vertino pavaldžių įstaigų pateiktus dokumentus, o ne formaliai perkėlė pateiktą informaciją.

Žemės ūkio ministerija nesilaikė nustatytos tvarkos¹⁹, nes motyvuotoje išvadoje nenurodė pavaldžių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Trijų (iš 9) pavaldžių įstaigų išvadose nurodyta, kad šešiose veiklos srityse egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (4 lentelė).

4 lentelė. ŽŪM pavaldžių įstaigų 2011–2012 m. motyvuotose išvadose nurodytos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė

Įstaiga	Veiklos sritys, kuriose nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė
Nacionalinė žemės tarnyba (2011 ir 2012 m. išvadoje)	Žemės naudojimo valstybinės kontrolės, žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo patikros vykdymas. Sprendimų atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius, parduoti, išnuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis (panauda) valstybinę žemę priėmimo sutikimų išdavimas.
Valstybinė augalininkystės tarnyba (2011 m. išvadoje)	Veiklos sritys, kuriose naudojama valstybės ir tarnybos paslaptis sudaranti informacija.
Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba (2011 ir 2012)	Korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja Tarnybos specialistams atliekant kontrolės ir priežiūros funkcijas bei sprendžiant licencijų

¹⁹ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, 7 p. ; Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos, 15.1 p.

m. išvadoje)	išdavimo, jos galiojimo sustabdymo ir licencijos panaikinimo klausimus.
--------------	---

Šaltinis – ŽŪM pavaldžių įstaigų duomenys

Ministerijoms pavaldžios įstaigos, kaip ir ministerijos, vertina ne visas veiklos sritis:

Žemės ūkio ministerijos septynios (iš 9) **pavaldžios** įstaigos vertino visas įstaigos veiklos sritis, o dvi įstaigos – pasirinktas sritis: Žuvininkystės tarnyba vertino po dvi sritis: 2011 m. – Žuvininkystės kontrolės vykdymas; Leidimų, licencijų, pažymėjimų išdavimas; 2012 m. Pirminio žuvininkystės produktų pardavimo kontrolė ir priežiūra; Specialiųjų leidimų žvejoti menkes Baltijos jūroje išdavimas. Nacionalinė mokėjimo agentūra vertino po vieną sritį: 2011 m. – Agentūros administruojamos paramos priemonė – importo ir eksporto licencijavimas; 2012 m. – Paramos teikimo sritis – tiesioginių išmokų administravimo procesas.

Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios įstaigos 2011 ir 2012 m. ministerijos pavedimu vertino po vieną konkrečią nurodytą veiklos sritį.

Kadangi dauguma TM ir VRM pavaldžių įstaigų nurodo, kad buvo vertinta įstaigos veikla, nenurodant konkrečių veiklos sričių, nėra galimybės nustatyti, ar įvertintos visos ar tik tam tikra dalis įstaigos veiklos sričių.

Netinkamai nustatant veiklos sričių atitiktį Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytiems kriterijams, ribojama galimybė atskleisti korupcijos priežastis ir sąlygas valstybės įstaigoje.

Jei visos valstybės įstaigos įvertintų visų savo veiklos sričių atitiktį Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytiems kriterijams, neliktų neidentifikuotų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Tokių sričių nustatymą palengvintų ir jis būtų aiškesnis, jei teisės aktuose būtų apibrėžta „veiklos srities“ sąvoka.

1.2. Ne visose nustatytose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatomi korupcijos rizikos veiksniai ir siūlomos priemonės korupcijos rizikai valdyti

Įstaigos, nustačiusios veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, privalo jas įvertinti ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius bei numatyti priemones, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti ir didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje įstaigos veiklos srityje šalinti (toliau siūlomos priemonės). Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai ir siūlomos priemonės turi būti nurodytos įstaigos motyvuotoje išvadoje²⁰.

Siekdami įvertinti, ar valstybės įstaigos nustatė korupcijos rizikos veiksnius visose nustatytose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir pasiūlė priemones jiems valdyti, analizavome Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų 2012 metų motyvuotas išvadas, kuriose turi būti pateikti ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų korupcijos rizikos veiksniai ir siūlomos priemonės, palygindami jas su pavaldžių įstaigų motyvuotose išvadose pateikta informacija.

Nustatyta:

²⁰ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, 7 p.; Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos, 15, 15.1, 15.5 p.

Sveikatos apsaugos ministerijos motyvuotoje išvadoje nurodyti rizikos veiksniai visose nustatytose veiklos srityse, kuriose yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir pasiūlytos priemonės jiems valdyti. Rizikos veiksnius nustatė ir pasiūlė priemonės jiems valdyti ir ministerijai pavaldžios įstaigos.

Teisingumo ministerijos motyvuotoje išvadoje rizikos veiksniai nurodyti dviejose iš keturių nustatytų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir pasiūlytos priemonės korupcijos rizikos veiksniams valdyti. Ministerija nustatė, kad Lietuvos teismo ekspertizės centro ir valstybės įmonės Registrų centro veikloje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau motyvuotoje išvadoje nesiūlė priemonių nustatytai korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti. Kalėjimų departamentas ir Valstybinė teismo medicinos tarnyba savo veikloje nustatė, kad yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nurodė rizikos veiksnius ir pasiūlė priemonės jiems valdyti.

Vidaus reikalų ministerijos motyvuotoje išvadoje nurodyti rizikos veiksniai penkiose iš 15 nustatytų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Pasiūlytos priemonės korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti aštuoniuose veiklos srityse. Iš pavaldžių įstaigų tik Policijos departamentas ir Valstybės sienos apsaugos tarnyba motyvuotose išvadose nurodė rizikos veiksnius visose srityse, kuriose buvo nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir pateikė pasiūlymus jiems valdyti. Devynios pavaldžios įstaigos rizikos veiksnių nenurodė, o pasiūlymus pateikė trys įstaigos (Vadovybės apsaugos departamentas, Viešojo saugumo tarnyba, Turto valdymo ir ūkio departamentas). Nors buvo nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė Informatikos ir ryšių departamento, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Ginklų fondo, Gyventojų registro tarnybos, Migracijos departamento ir VRM veikloje, pasiūlymai dėl nustatytos korupcijos pasireiškimo tikimybės sumažinimo šių įstaigų veikloje nebuvo teikiami.

Žemės ūkio ministerijos motyvuotoje išvadoje, kaip minėta 1.1 poskyryje, nenurodytos pavaldžių įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, todėl ir korupcijos rizikos veiksniai bei siūlomos priemonė nepateiktos. Trys (iš 9) ministerijai pavaldžios įstaigos (Nacionalinė žemės tarnyba, Valstybinė augalininkystės tarnyba ir Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba) nustatė, kad jų šešiose veiklos srityse egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jose nustatė rizikos veiksnius ir pasiūlė priemonės jiems valdyti.

Atkreipėme dėmesį, kad dažniausiai korupcijos rizikos veiksnius kasmet nustato ir pasiūlo konkrečias priemones jiems valdyti ar pašalinti tos įstaigos, kurios, nustatydamos įstaigos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertina atskirų įstaigos sričių atitiktį Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytiems kriterijams (SAM ir jai pavaldžios įstaigos, ŽŪM pavaldžios įstaigos, Policijos departamentas, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Kalėjimų departamentas).

Įstaigos, kurios, nustatydamos savo veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, kaip veiklos sritį vertina įstaigos veiklą, dažniausiai nenurodo nei korupcijos rizikos veiksnių, nei siūlo priemonių korupcijos tikimybei sumažinti (VRM ir jai pavaldžios įstaigos: Migracijos departamentas, Informatikos ir ryšių departamentas, Ginklų fondas, Gyventojų registro tarnyba, TM ir didesnė dalis jai pavaldžių įstaigų).

Neidentifikavus rizikos veiksnių ir netaikant jų valdymo priemonių, rizikos gali tapti nevaldomos ir peraugti į korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, kaip atsitiko Migracijos departamente –

2012 m. lapkričio mėn. dėl korupcinių nusikalstamų veikų leidimų išdavimo srityje STT pradėjo ikiteisminį tyrimą MD pareigūnų atžvilgiu.

Jei valstybės įstaigos, nustačiusios veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatytų korupcijos rizikos veiksnius, būtų lengviau pasiūlyti konkrečias priemones, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje įstaigos veiklos srityje šalinti. Korupcijos rizikos veiksnius būtų lengviau nustatyti, jei veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, būtų nustatomos vertinant atskirų įstaigos sričių atitiktą Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytiems kriterijams, o ne bendrą įstaigos veiklą. Žinant, kad korupcijos tikimybės nustatymo procesas yra sudėtingas, ir siekiant, kad kiekviena veiklos sritis būtų įvertinta išsamiai, būtų naudinga, nustačius veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatyti prevencinės veiklos prioritetus ir suplanuoti veiklos sričių vertinimą ilgesniam laikotarpiui. Planavimas turėtų užtikrinti, kad pirmiausia būtų įvertintos pačios rizikingiausios sritys, ir per tam tikrą laiką, pavyzdžiui, per trejus metus, neliktų nė vienos neįvertintos veiklos srities.

1.3. Netinkamai parengiamos motyvuotos išvados ir jos ne visuomet laiku pateikiamos Specialiųjų tyrimų tarnybai

Valstybės įstaigos (ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos) korupcijos pasireiškimo tikimybę privalo nustatyti ir motyvuotą išvadą surašyti ne vėliau kaip iki einamųjų metų III ketvirčio pabaigos²¹ (iki rugsėjo 30 d.). Nustačiusios korupcijos pasireiškimo tikimybę ir veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įstaigos privalo ne vėliau kaip per mėnesį (iki einamųjų metų spalio 31 d.) nuo korupcijos tikimybės nustatymo pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai motyvuotą išvadą ir dokumentų, pagrindžiančių didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę valstybės ar savivaldybės įstaigos veikloje, kopijas²². Ministerijos teikiamoje motyvuotoje išvadoje turi būti nurodyta informacija apie ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų korupcijos pasireiškimo tikimybę. Todėl reikalavimas ir ministerijos pavaldžioms įstaigoms teikti išvadas Specialiųjų tyrimų tarnybai sudaro prielaidas informacijos teikimo dubliavimui, neracionaliam išteklių panaudojimui ir administracinės naštos didinimui.

Nustatyta, kad 2012 m. Specialiųjų tyrimų tarnybai motyvuotas išvadas dėl didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės pateikė tik Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

Specialiųjų tyrimų tarnyba gautas išvadas analizuoja ir naudoja sudarydama korupcijos rizikos analizės atlikimo valstybės ir savivaldybių įstaigose planus. Nustatydama korupcijos rizikos analizės atlikimo būtinumą valstybės įstaigos veiklos srityse, STT įvertina gautą korupcijos tikimybės nustatymo informaciją bei valstybės veiklos sričių atitiktą teisės aktuose nurodytiems kriterijams²³, todėl svarbu, kad motyvuotos išvados būtų išsamios ir pateiktos laiku.

Kaip minėta, Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijos audituojamu laikotarpiu motyvuotų išvadų nerengė, o Energetikos ir Užsienio reikalų ministerijos rengė ne kasmet. Todėl Specialiųjų tyrimų tarnyba nebuvo informuojama apie korupcijos tikimybę šių ministerijų valdymo srityse.

²¹ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, 7 p.

²² Ten pat, 8 p.

²³ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, 12 p.

Kitos 10 ministerijų 2009–2012 m. kasmet teikdavo STT motyvuotas išvadas, tačiau visos, išskyrus Krašto apsaugos ministeriją, šias išvadas teikė nesilaikydamos nustatytų terminų (žr. 3 priedą). 2012 m. pateikti išvadą daugiausia (3 mėnesius) vėlavo penkios ministerijos.

Siekdami nustatyti pateikimo vėlavimo priežastis, analizavome, ar pavaldžios įstaigos pateikia ministerijoms informaciją, reikalingą motyvuotai išvadai surašyti.

Nustatyta, kad pavaldžios įstaigos korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadas ministerijoms pateikia dažniausiai paskutinėmis III ketvirčio dienomis arba net vėliau. Todėl ministerijos iki III ketvirčio pabaigos nespėja įvertinti iš pavaldžių įstaigų gautą informaciją ir surašyti motyvuotą išvadą dėl korupcijos tikimybės.

Ministerijų motyvuotų išvadų surašymą apsunkina tai, kad joms pavaldžios įstaigos ne visada tinkamai nustato korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Teisingumo ministerija 2010 m. atkreipė pavaldžių įstaigų dėmesį, kad jos korupcijos pasireiškimo tikimybę nustato gana formaliai, todėl nurodė tai atlikti pakartotinai²⁴. Vidaus reikalų ministerija 2012 m. rašte pavaldžioms įstaigoms²⁵ atkreipė dėmesį, kad „ankstesnių metų praktika rodo, kad kai kurie šį darbą atlikti įgalioti asmenys korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo procedūrą vykdo formaliai“, todėl prašė įstaigų atlikti išsamią analizę.

Kaip minėta 1.1 ir 1.2 poskyriuose, ministerijų motyvuotose išvadose nepateikiama visa informacija, kaip numatyta teisės aktuose. Išvadose nenurodytos visos įstaigų veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nenurodomi korupcijos rizikos veiksniai ir ne visiems nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams pašalinti ar didelei korupcijos tikimybei sumažinti siūlomos priemonės. Todėl Specialiųjų tyrimų tarnybai nepateikiama laiku ir išsami informacija, reikalinga jos funkcijoms vykdyti.

Patikslinus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo terminus taip, kad būtų skiriama laiko ministerijoms įvertinti gautą informaciją ir surašyti motyvuotą išvadą, būtų sudarytos prielaidos laiku ir tinkamai surašyti išvadas ir jas pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai.

2. AR VALSTYBĖS ĮSTAIGOS IMASI BŪTINŲ PRIEMONIŲ NUSTATYTIEMS KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAMS VALDYTI AR PAŠALINTI IR KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBEI SUMAŽINTI

Korupcijos priežastys ir sąlygos atskleidžiamos nustatant korupcijos tikimybę, o korupcijos priežastims ir sąlygoms šalinti valstybės įstaigos dažniausiai rengia korupcijos prevencijos programas. Korupcijos prevencijos įstatyme numatyta, kad šias programas valstybės įstaigos rengia, jei tai įpareigoja Nacionalinė kovos su korupcija programa ir kiti norminiai aktai arba buvo pasiūlyta tokią programą parengti po atliktos korupcijos rizikos analizės²⁶.

Ministerijų apklausos duomenimis, Švietimo ir mokslo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos kovos su korupcija programų nerengia, nors ministerijai toks įpareigojimas buvo numatytas Nacionalinėje

²⁴ Teisingumo ministerijos 2010-09-16 raštas Nr.(1.39.) 7R-7983.

²⁵ Vidaus reikalų ministerijos 2012-07-18 raštas Nr. 1D-4890 (12).

²⁶ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 7 str. 3 d.

kovos su korupcija programoje. Kitos ministerijos ir beveik pusė (40 proc.) joms pavaldžių įstaigų yra parengusios ir įgyvendina šias programas (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų Kovos su korupcija programų skaičius 2012 m.

Ministerija	Programą turi	Ministerijai pavaldžių įstaigų skaičius	Iš jų turinčios savo programą
Aplinkos	taip	29	3
Energetikos	taip	1	-
Finansų	taip	9	7
Krašto apsaugos	taip	9	-
Kultūros	taip	45	1
Socialinės apsaugos ir darbo	taip	13	12
Susisiekimo	taip	9	3
Sveikatos apsaugos	taip	40	40
Švietimo ir mokslo	ne	47	-
Teisingumo	taip	15	1
Užsienio reikalų	taip	-	-
Ūkio	taip	7	-
Vidaus reikalų	taip	15	5
Žemės ūkio	taip	9	9
Iš viso	13	248	81

Šaltinis – ministerijų duomenys

Kovos su korupcija programas valstybės įstaigos įgyvendina iš bendrųjų institucijoms skirtų valstybės biudžeto lėšų.

2.1. Kovos su korupcija programose trūksta priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams ar didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti

Teisės aktuose nustatyta²⁷, kad institucinės kovos su korupcija programos rengiamos atsižvelgiant į korupcijos rizikos analizės metu gautus duomenis, esamą korupcijos prevencijos praktiką, Specialiųjų tyrimų tarnybos pasiūlymus ir metodines rekomendacijas. Į šias programas įstaigos taip pat privalo įtraukti NKKP priemones, už kurių įgyvendinimą yra atsakingos²⁸.

Specialiųjų tyrimų tarnyba yra parengusi programų rengimo metodines rekomendacijas savivaldybėms, tokių rekomendacijų valstybės įstaigoms nėra.

Analizavome sveikatos apsaugos, teisingumo, vidaus reikalų ir žemės ūkio ministrų patvirtintas programas: Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programą, Teisingumo ministerijos ir jos valdymo srities institucijų kovos su korupcija 2011–2012 m. programą, Vidaus reikalų ministerijos kovos su korupcija programą ir Žemės ūkio sektoriaus antikorpucijos programą (toliau – programos). Šių programų tikslas – valdyti korupcijos riziką ministrams priskirtose valstybės valdymo srityse.

Programų įgyvendinimo priemonių planuose 2011–2012 m. nurodytas priemonės (4 pav.) sąlygiškai suskirstėme į tris tipus:

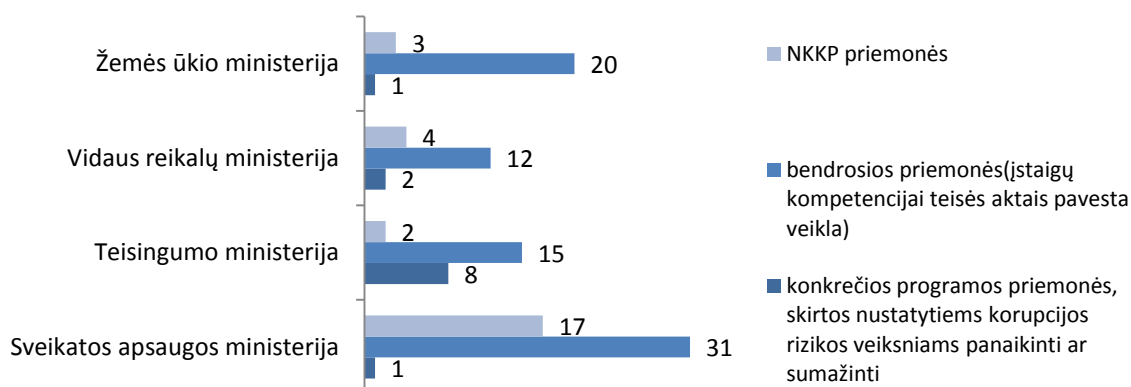
- NKKP priemonės;
- bendrosios priemonės (įstaigų kompetencijai teisės aktais pavesta veikla);

²⁷ Padalinių ir asmenų, valstybės ir savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklės, 7 p.

²⁸ Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2011–2014 metų programa, 30 p.

- konkrečios programos priemonės, skirtos nustatytiems korupcijos rizikos veiksniais panaikinti ar sumažinti.

4 pav. SAM, TM, VRM ir ŽŪM 2011–2012 m. programų įgyvendinimo priemonių planuose numatytų priemonių pasiskirstymas pagal tipus

Šaltinis – Šaltinis – SAM, TM, VRM ir ŽŪM duomenys

Nustatyta, kad atsirinktos ministerijos į savo kovos su korupcija programas įtraukė ne visas NKKP priemones, kurias vykdė: Sveikatos apsaugos ministerija iš 24 NKKP priemonių neįtraukė 7 (29 proc.); Vidaus reikalų ministerija iš 14 – 10 (71 proc.); Teisingumo ministerija iš 29 – 27 (93 proc.); Žemės ūkio ministerija iš 6 – 3 (50 proc.). Dalis priemonių buvo įtrauktos į įstaigų planavimo dokumentus. Taigi ministerijų kovos su korupcija programos neatspindi visos įstaigų planuojamos ir vykdomos korupcijos prevencijos veiklos.

Ministerijų programų įgyvendinimo priemonių planuose didžiąją priemonių dalį sudaro bendrosios priemonės (įstaigų kompetencijai teisės aktais pavesta veikla) (žr. pavyzdį). Tokių priemonių gausą galėjo lemti tai, kad dauguma valstybės įstaigų netinkamai nustatė korupcijos tikimybę. Neidentifikavus visų įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir nenustačius korupcijos rizikos veiksnių, nežinoma tikroji padėtis ir kokios būtinos konkrečios korupcijos prevencijos priemonės. Mūsų nuomone, įstaigų vykdomos funkcijos neturėtų būti nurodomos kaip programos priemonės.

Pavyzdys

- Užtikrinti, kad rengiamų teisės aktų projektų, kuriais numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, įtvirtintus Korupcijos prevencijos įstatymo 8 str., visais atvejais būtų atliktas antikorporacinis vertinimas.
- Paaiškėjus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimo požymiams (išskyrus nusikalstamas veikas ir administracinius teisės pažeidimus), imtis priemonių, kad atsakingi asmenys būtų patraukti tarnybinėn ar drausminėn atsakomybėn.
- Apibendrinti nustatytus korupcijos tikimybės rezultatus, pateikti motyvuotą išvadą dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, STT.
- Prižiūrėti, ar įstaigų valstybės tarnautojai, kurių privačių interesų deklaracijų duomenys nėra vieši, deklaracijas pateikia laiku ir tinkamai.
- Teisės aktų nustatyta tvarka skelbti informaciją apie planuojamus visų rūšių ir apimties pirkimus.
- Vidaus audito metu įvertinti padalinio vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą ir rizikos įtaką, pateikti rekomendacijas, kaip sustiprinti vidaus kontrolės procedūras ir rizikos valdymą padalinyje, kuriame atliktas auditas.

Išanalizavus atsirinktų ministerijoms pavaldžių įstaigų²⁹ 2011–2012 m. programų įgyvendinimo priemonių planuose nurodytas priemonės, nustatyta, kad ŽŪM ir SAM pavaldžių įstaigų didžiąją dalį priemonių, kaip ir ministerijose, sudaro bendrosios priemonės (įstaigų kompetencijai teisės aktais pavesta veikla), o VRM pavaldžių įstaigų – daugiau konkrečių priemonių, skirtų nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams ir didelei korupcijos tikimybei sumažinti. TM pavaldi įstaiga Kalėjimų departamentas priemonių plano nerengia.

Siekdami nustatyti, ar numatytos priemonės valstybės įstaigų nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams ar didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti, analizavome, ar numatytos priemonės ministerijų 2011 ir 2012 m. motyvuotose išvadose nurodytiems korupcijos rizikos veiksniams veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, valdyti ar pašalinti. Kadangi, kaip minėta, ŽŪM motyvuotoje išvadoje nenurodyta informacija apie pavaldžias įstaigas, analizavome ir jai pavaldžių įstaigų motyvuotas išvadas.

Nustatyta:

Sveikatos apsaugos ministerijos 2011 ir 2012 m. motyvuotose išvadose nurodytoms veiklos sritims, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ministerijos programos priemonių plane numatyta viena priemonė – „Sveikatos sistemos įstaigoje, atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, parengti ir patvirtinti nustatytų neatitikimų šalinimo priemonių planą, nurodant asmenis, atsakingus už priemonių vykdymą“. Priemonės vykdytojais nurodytos visos pavaldžios įstaigos. Pavaldžios įstaigos, vykdydamos šią priemonę, pagal kompetenciją savo programų priemonių planuose numatė konkrečias priemones. Taigi buvo numatytos priemonės korupcijos rizikos veiksniams valdyti visose motyvuotoje išvadoje nurodytose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Žemės ūkio ministerijai pavaldžių įstaigų korupcijos rizikos veiksniams valdyti visose 2011 ir 2012 metų motyvuotose išvadose nurodytose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, priemonės pagal kompetenciją yra nustatytos ministerijoms pavaldžių įstaigų programose. Ministerijos 2011 m. motyvuotoje išvadoje nurodytos dvi veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, pasiūlytos penkios priemonės, kurias savo programose numatė pavaldžios įstaigos. Ministerijos 2012 m. motyvuotoje išvadoje nenurodytos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Ir programoje priemonių nenumatyta.

Teisingumo ministerijos programoje numatytos priemonės ne visoms 2011 ir 2012 metų motyvuotose išvadose nurodytoms veiklos sritims, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti. Nenumatytos priemonės korupcijos rizikai valdyti Valstybinės teismo medicinos tarnybos, Lietuvos teismo ekspertizės centro ir valstybės įmonės Registrų centro veikloje, nors nustatyta, kad šių įstaigų veikloje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Minėtos pavaldžios įstaigos savo programų neturi. Ministerijos aiškinimu³⁰, korupcijos prevencijos priemonių nustatytoms rizikoms valdyti jos nevykdė.

²⁹ SAM pavaldžios įstaigos: Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba ir Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba, TM pavaldi įstaiga – Kalėjimų departamentas, VRM pavaldžios įstaigos: Policijos departamentas ir Valstybės sienos apsaugos tarnyba, ŽŪM pavaldžios įstaigos: Nacionalinė mokėjimo agentūra, Nacionalinė žemės tarnyba ir Žuvininkystės tarnyba.

³⁰ Teisingumo ministerijos 2013-02-11 raštas Nr. (1.39) 7R 1049.

Vidaus reikalų ministerijos 2011 ir 2012 metų motyvuotoje išvadoje ne visoms nurodytoms veiklos sritims, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, numatytos priemonės korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti. Nenumatytos priemonės korupcijos rizikai valdyti Informatikos ir ryšių departamento, Gyventojų registro tarnybos, Migracijos departamento veikloje, nors čia buvo nustatyta didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Ministerijos programoje priemonės nenumatytos, o šios pavaldžios įstaigos savo programų nerengia. Ministerijos aiškinimu³¹, korupcijos prevencijos priemonių nustatytoms rizikoms valdyti jos nevykdė.

Teisingumo ir Vidaus reikalų ministerijų 2011 ir 2012 metų motyvuotose išvadose numatytos priemonės ne visiems nurodytiems korupcijos rizikos veiksniams veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, valdyti ar pašalinti.

Jei ministerijų kovos su korupcija programos ir jų įgyvendinimo priemonių planai apimtų korupcijos prevencijos priemones visose ministrams priskirtose valdymo srityse, kaip daroma rengiant ministerijų motyvuotas išvadas dėl įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo, būtų sudaryta galimybė pamatyti korupcijos prevencinės veiklos visumą ministrams priskirtose valdymo srityse ir tai padėtų užtikrinti, kad būtų numatytos priemonės visoms nustatytoms korupcijos rizikoms valdyti. Ministerijoms pavaldžios įstaigos, paskirtos priemonių vykdytojais, savo programose detalizuotų vykdomas priemones. Programų rengimą palengvintų Specialiųjų tyrimų tarnybos metodinės rekomendacijos.

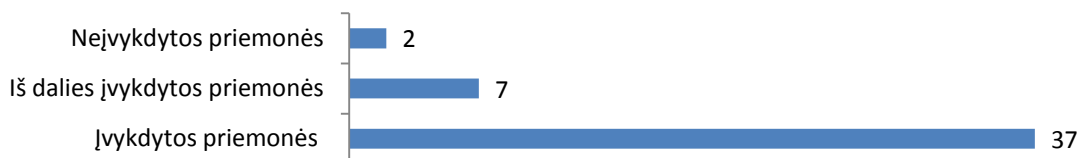
2.2. Dalis kovos su korupcija programų priemonių neįgyvendinamos nustatytais terminais

Analizavome atsirinktų ministerijų programos priemonių įgyvendinimą ir ministerijoms pavaldžių įstaigų vykdytas konkrečias programos priemones, skirtas nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams panaikinti ar sumažinti.

Nustatyta, kad Sveikatos apsaugos, Vidaus reikalų, Teisingumo ir Žemės ūkio ministerijos ne visas 2011–2012 m. Programų priemones įvykdė nustatytais terminais; dalis priemonių įvykdyta vėliau nei planuota, dalis audito metu (2013-08-01) dar nebuvo įvykdyta.

Sveikatos apsaugos ministerijos Programos įgyvendinimo priemonių plane buvo numatyta, kad 2011–2012 m. bus įvykdytos 46 priemonės. Iki 2012 m. pabaigos įvykdyta 81 proc. visų numatytų įvykdyti priemonių (5 pav.).

5 pav. Sveikatos apsaugos ministerijos Kovos su korupcija programos 2011–2012 m. priemonių įvykdymas (2012-12-31 duomenimis)

Šaltinis – SAM duomenys

Nustatytu laiku neįvykdytos priemonės: „Organizuoti socialinės reklamos kampaniją tiksline tema“ ir „Įdiegti pacientų informavimo sistemą, kuri leistų kiekvienam pacientui, suteikus atitinkamas

³¹ Vidaus reikalų ministerijos 2013-02-17 raštas Nr. 1D-1515.

stacionarines sveikatos priežiūros paslaugas, pateikti informaciją apie valstybės lešomis apmokėtų paslaugų kainą“.

Kaip informavo ministerija, priemonės planuojama įgyvendinti atitinkamai 2014 m. IV ketvirtį (1 priemonė) ir 2013 m. IV ketvirtį (2 priemonė).

Iš dalies įvykdytos priemonės nebaigtos vykdyti ir audito metu (2013-08-01). Dauguma šių priemonių yra susijusios su teisės aktų rengimu ar patikslinimu. Dalis jų nebaigta vykdyti, nes nustatytu laiku nebuvo parengti visi numatyti teisės aktai (žr. pavyzdį).

Pavyzdys

- Vykdytą priemonę – „Išnagrinėti galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius pacientų aprūpinimą ortopedijos techninėmis priemonėmis, jų kompensavimo sistemą ir prirėkus parengti ir priimti teisės aktų pakeitimus, kurie padėtų užtikrinti sąžiningą konkurenciją.“ Valstybinė ligonių kasa ir Sveikatos apsaugos ministerija nebaigė rengti *Ortopedijos techninių priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos PSDF lešomis, bazinių kainų nustatymo metodikos*.

Kitos iš dalies įvykdytos priemonės nebaigtos vykdyti dėl nuo įstaigos nepriklausančių priežasčių. Ministerija parengė įstatymų projektus ir pateikė LR Seimui. Įstatymai dar nepriimti (žr. pavyzdį).

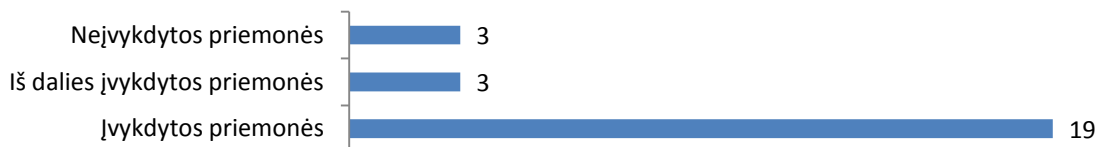
Pavyzdys

- Vykdytą priemonę – „Parengti teisės aktą, aiškiai nustatantį iš PSDF apmokamų paslaugų apimtį ir struktūrą, nurodant, kad valstybės laiduojama asmens sveikatos priežiūra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos įstaigose teikiama nemokamai ir už šios priežiūros paslaugas iš paciento negali būti reikalaujama papildomų mokėjimų.“ Parengti įstatymų papildymo ir pakeitimo įstatymų projektai (Sveikatos sistemos, Sveikatos draudimo, Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymų) ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo projektas. Įstatymų projektai 2012 m. pateikti LR Seimui.

Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios įstaigos 2011 ir 2012 metais nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti buvo numatytos 161 priemonė. Iš jų 16 priemonių įvykdymo terminai iki 2013-08-01 dar nebuvo pasibaigę, 144 priemonės buvo įvykdytos, o viena priemonė, skirta klinikinio vaistinio preparato tyrimo liudijimų išdavimo srityje nustatyti korupcijos rizikai valdyti, liko neįvykdyta dėl nuo įstaigos nepriklausančių priežasčių. Parengtas Biomedicininis tyrimų etikos įstatymo papildymo ir pakeitimo įstatymo projektas pateiktas Seimui. Tik Seimui priėmus šį įstatymą bus galima parengti jį įgyvendinančius teisės aktus.

Teisingumo ministerijos Programos priemonių plane buvo numatyta, kad 2011–2012 m. bus įvykdytos 25 priemonės. Iki 2012 m. pabaigos įvykdyta 76 proc. priemonių (6 pav.).

6 pav. Teisingumo ministerijos Kovos su korupcija programos 2011–2012 m. priemonių įvykdymas (2012-12-31 duomenimis)

Šaltinis – Teisingumo ministerijos duomenys

Nustatytu laiku (iki 2013 m.) neįvykdytos trys priemonės:

1. Įvertinti teisės aktus, reguliuojančius Kalėjimų departamento pareigūnų laikiną nedarbingumą dėl ligos, ir sukurti laikino nedarbingumo dėl ligos pagrįstumo kontrolės mechanizmą.
2. Pertvarkyti Kalėjimų departamento pareigūnų atleidimo iš tarnybos mechanizmą, siekiant, kad pareigūnai nepiktnaudžiautų atleidimo dėl ligos galimybe.
3. Perkelti asmenų, pretenduojančių tapti notarais ir antstoliais, kvalifikacijos patikrinimo procedūras į elektroninę erdvę.

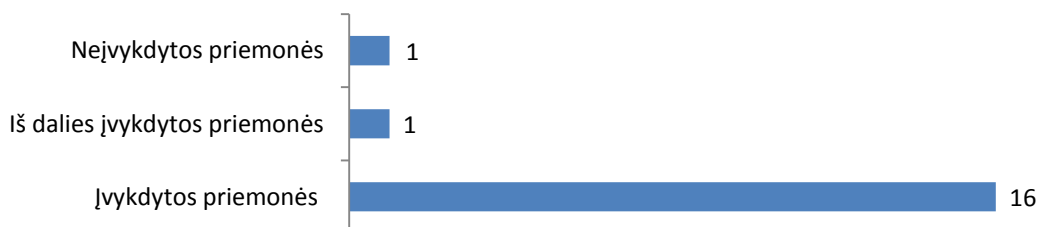
Iki 2013 m. rugpjūčio 1 d. dvi iš trijų minėtų priemonių (1 ir 2) buvo iš dalies įvykdytos. Nurodytos priemonės nebuvo baigtos vykdyti dėl nuo įstaigos nepriklausančių priežasčių. TM buvo parengtas Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto pakeitimo įstatymo projektas ir pateiktas Seimui.

Atidedant numatytų priemonių įvykdymą išlieka nevaldomi korupcijos rizikos veiksniai Kalėjimų departamento veikloje. 2012 ir 2013 metais Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose buvo nustatyti piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi atvejai: Pravieniškų valstybės įmonėje prie pataisos namų darbuotojas patrauktas drausminėn atsakomybėn, dėl Pravieniškų pataisos namų-atvirosios kolonijos darbuotojos veiksmų pradėtas ikiteisminis tyrimas (piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi laikomas korupcine veika).

Teisingumo ministerijai pavaldžios įstaigos nevykdė tam tikrų priemonių nustatytoms korupcijos rizikoms valdyti ar pašalinti.

Vidaus reikalų ministerijos Programos priemonių planuose numatyta, kad 2011–2012 m. bus įvykdyta 18 priemonių. Iki 2012 m. pabaigos jų įvykdyta 89 proc. (7 pav.).

7 pav. Vidaus reikalų ministerijos Kovos su korupcija programos 2011–2012 m. priemonių įvykdymas (2012-12-31 duomenimis)

Šaltinis – Vidaus reikalų ministerijos duomenys

Neįvykdyta viena priemonė. VRM nurodė, kad priemonę „Analizuoti ir prireikus tobulinti valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų tarnybinių nusižengimų ir nuobaudų skyrimo apskaitą Valstybės tarnautojų bei Vidaus reikalų pareigūnų registruose“ numatyta įgyvendinti 2013 m., vykdant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą projektą.

Priemonė „Didinti elektroniniu būdu teikiamų viešųjų paslaugų skaičių VRM, įstaigose prie VRM ir VRM įstaigose“ 2012 m. įvykdyta iš dalies, nes viešosios paslaugos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų gavėjams (Sveikatos priežiūros tarnyboje) neperkeltos į elektroninę erdvę ir nebaigta kurti Migracijos departamento teikiamų elektroninių paslaugų informacinė sistema.

Vidaus reikalų ministerijai pavaldžių įstaigų programų priemonių planuose 2011 ir 2012 metais nustatytoms korupcijos rizikoms valdyti ar pašalinti buvo numatytos 42 priemonės. Visos buvo įvykdytos nustatytais terminais.

Žemės ūkio ministerijos Programos 2011 ir 2012 metų priemonių planuose buvo numatytos 24 priemonės. Iki 2012 m. pabaigos įvykdyta 18 priemonių (75 proc.). Likusias 6 priemones buvo

planuojama įvykdyti, atsiradus tam tikroms sąlygoms (žr. pavyzdį). Kadangi nurodytų sąlygų nebuvo, šios priemonės nebuvo vykdomos.

Pavyzdys

Paaiškėjus korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ar administracinių teisės pažeidimų požymiams, imtis priemonių, kad būtų informuotos atitinkamos institucijos.

Prireikus inicijuoti teisės akto projekto arba galiojančio teisės akto antikorpupcinį vertinimą ar pateikimą STT, kad jis būtų įvertintas antikorpupciniu požiūriu, ir įvertinti gautas išvadas.

Žemės ūkio ministerijai pavaldžių įstaigų programų priemonių planuose 2011 ir 2012 metais nustatytoms korupcijos rizikoms valdyti ar pašalinti buvo numatytos 26 priemonės. Visos jos buvo įvykdytos nustatytais terminais.

Apibendrinus ministerijų programos priemonių įgyvendinimą, nustatyta, kad ministerijų programos priemonių planuose nurodytos:

- bendrosios priemonės įgyvendintos beveik 100 proc. Kadangi šios priemonės, kaip minėta, dažniausiai yra įstaigų kompetencijai teisės aktais pavestos funkcijos, jos turėtų būti vykdomos nepriklausomai nuo to, ar jos nurodytos kovos su korupcija programoje.
- konkrečios priemonės, skirtos nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams panaikinti ar sumažinti (tarp jų ir iš NKKP perkeltos priemonės), nustatytu laiku įvykdytos apie 50 proc. Nukeliant tokių priemonių įgyvendinimo terminus, korupcijos pasireiškimo rizikos lieka nevaldomos.

Jei būtų įvykdytos visos programos priemonės, būtų geriau valdomi ir (ar) pašalinami nustatyti korupcijos rizikos veiksniai ir būtų sudarytos geresnės sąlygos didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje įstaigos veiklos srityje sumažinti.

2.3. Ministerijos neatlieka vertinimo, ar įgyvendintos priemonės pašalina nustatytas korupcijos priežastis ir sąlygas

Rengdamos ar atnaujindamos korupcijos prevencijos priemonių planus valstybės įstaigos turėtų įvertinti, ar įvykdytos priemonės pašalino nustatytas korupcijos priežastis ir (ar) sumažino korupcijos pasireiškimo tikimybę įstaigos veiklos srityse, ar būtina numatyti naujas priemones šioms korupcijos rizikoms valdyti.

Ministerijos kovos su korupcija programose nustato priemonių įgyvendinimo vertinimo tvarką ir vertinimo kriterijus.

Analizavome sveikatos apsaugos, teisingumo, vidaus reikalų ir žemės ūkio ministrų patvirtintų kovos su korupcija programų įgyvendinimo vertinimą.

Nustatyta, kad trijų (iš keturių) ministerijų Programose nurodyta, kad programos įgyvendinimo ataskaita periodiškai teikiama ministrui: SAM – 4 kartus per metus, TM – 1 kartą per metus, VRM – 2 kartus per metus. ŽŪM programoje atsiskaitymo tvarka nenustatyta.

STT teikiama informacija tik apie priemonių, kurios buvo perkeltos iš NKKP, įgyvendinimą. Nustatyta, kad visos ministerijos teikė informaciją STT apie šių priemonių įvykdymą.

Sveikatos apsaugos ministerijoje Programos įgyvendinimo vertinimą atlikti ir ataskaitą apie programos priemonių vykdymą pateikti ministrui pavesta Korupcijos prevencijos skyriui. Šis skyrius 2009–2012 m. neparengė ataskaitų apie SAM Programos įgyvendinimą, kaip numatyta

pačioje programoje, motyvuodamas tuo, kad „Korupcijos prevencijos programos ir jų įgyvendinimo priemonių planai faktiškai atspindėdavo Seimo patvirtintas Nacionalinės kovos su korupcija ir jos įgyvendinimo priemonių planų priemones, susijusias su korupcijos prevencija sveikatos apsaugos sistemoje, ir kasmet nustatytu periodiškumu buvo teikiamos ataskaitos STT apie korupcijos prevencijos priemonių vykdymą. Jos buvo teikiamos pasirašyti sveikatos apsaugos ministrui, todėl atskirų pranešimų apie programos vykdymą nebuvo rengiama.“ Atkreipėme dėmesį, kad Specialiųjų tyrimų tarnybai teiktose ataskaitose nurodyta informacija tik apie NKKP priemonių, kurios SAM programos įgyvendinimo priemonių plane 2009–2010 m. sudarė apie 7 proc., o 2011–2012 m. – apie 35 proc. Programos priemonių, įgyvendinimą.

Vidaus reikalų ministerijoje Programos įgyvendinimo veiksmingumo vertinimą atlikti ir įvertinimo ataskaitą pateikti ministrui pavesta VRM komisijai kovai su korupcija koordinuoti. 2010 m. ataskaita buvo teikta kaip ir numatyta³² – du kartus, o 2011 ir 2012 metais – tik po vieną kartą metų pabaigoje, nes priemonių plane nebuvo numatyta priemonių, kurios turėjo būti įgyvendintos per pirmąjį metų pusmetį.

Teisingumo ministerijoje Programos veiksmingumo vertinimą atlikti ir vertinimo ataskaitą parengti pavesta Administracinės ir baudžiamosios justicijos departamento patarėjui. Audituojamu laikotarpiu ataskaitos buvo rengiamos tik 2010 m. (už 2009 m. priemonių įgyvendinimą) ir 2013 m. (už 2011–2012 m. priemonių įgyvendinimą). Teisingumo ministerijoje 2010 m. nebuvo parengtas Kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių planas. TM aiškinimu, tuo metu buvo rengiama nauja Teisingumo ministerijos kovos su korupcija 2011–2012 metų programa. Teisingumo ministerija, nesilaikydama nustatytos tvarkos³³, 2012 m. ataskaitos nerengė, nors ministerijai ataskaitas apie Programos įgyvendinimą teikė jai pavaldžios įstaigos (Teisės institutas, Kalėjimų departamentas, Šiaulių valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, Patentų biuras), kurios buvo atsakingos už atitinkamų Programos priemonių įgyvendinimą 2011 metais.

Žemės ūkio ministerijoje Programos įgyvendinimo vertinimą atlikti pavesta Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos įgyvendinimo koordinavimo komisijai, tačiau nėra nustatytos pareigos rengti Programos įgyvendinimo ataskaitas. Nustatyta, kad parengiama apibendrinta informacija apie programos įgyvendinimą, kuri skelbiama ministerijos interneto svetainėje. Pateikta informacija apie 2010–2011 m. ir 2012 m. Programos priemonių įvykdymą.

Detaliau analizavome trijų ministerijų programų įgyvendinimo ataskaitas. Nustatyta, kad ataskaitose pateikiama informacija apie priemonių įvykdymą, tačiau ne visuomet nurodytos priežastys, dėl kurių priemonės neįvykdytos. Programų įgyvendinimo ataskaitose nepateikta informacija apie įvykdytų priemonių veiksmingumą pagal nustatytus kriterijus. Tokios informacijos nėra ir atsirinktų ministerijų motyvuotose išvadose dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, išskyrus vieną – Teisingumo ministerijos 2011 m. motyvuotą išvadą, kurioje nurodyta, kad vykdomų priemonių nepakanka nustatytoms korupcijos pasireiškimo rizikoms suvaldyti. Viena iš priežasčių, kodėl tokia informacija nepateikiama ataskaitose, gali būti ta, kad kai kurių ministerijų programose nurodyti netinkami vertinimo kriterijai, pagal kuriuos ne visuomet galima įvertinti priemonės veiksmingumą (žr. pavyzdį).

³² Vidaus reikalų ministro 2003-01-14 įsakymu Nr. 1V-15 patvirtinta Vidaus reikalų ministerijos kovos su korupcija programa (2012-04-26 įsakymo Nr. 1V-339 redakcija), 10 p.

³³ Teisingumo ministro 2011-08-02 įsakymu Nr. 1R-197 patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jos valdymo srities institucijų kovos su korupcija 2011–2012 metų programa, 12 p.

Pavyzdys

- Pagal vertinimo kriterijų – „užtikrintas viešas ir skaidrus teisėkūros procesas“, turi būti vertinamas priemonės – „tobulinti mechanizmą, leidžiantį interesų grupėms viešai dalyvauti teisingumo ministro ir ministrui pavestų valdymo sričių institucijų vadovų tvirtinamų norminių teisės aktų projektų rengimo procese, apibrėžiant tokio dalyvavimo leistinas ribas“ įvykdymas. Kada teisėkūros procesas bus laikomas viešu ir skaidriu, nenustatyta.
- Pagal vertinimo kriterijų – „skaidrus sprendimų priėmimo procesas“ turi būti vertinamas priemonės – „išanalizuoti ir sukurti teisingumo ministro ir ministrui pavestų valdymo sričių institucijų vadovų (pvz., Lietuvos teismo ekspertizės centro, Valstybinės teismo medicinos tarnybos) priimamų sprendimų kontrolės priemonės“ įvykdymas. Kada sprendimų priėmimo procesas laikomas skaidriu, nenustatyta.
- Pagal vertinimo kriterijų – „padidės nepakantumas korupcijai“ turi būti vertinamas priemonės – „paskelbti išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės sričių ŽŪM ir ministerijos valdymo sričiai priskirtų įstaigų interneto puslapiuose“ įvykdymas. Pagal kokius kriterijus bus nustatomas padidėjęs nepakantumas, nenustatyta.

Jei būtų vertinamas įgyvendintų priemonių veiksmingumas, būtų žinoma, ar įvykdytos priemonės pašalino nustatytas korupcijos priežastis ir (ar) sumažino korupcijos pasireiškimo tikimybę įstaigos veiklos srityse, ar būtina numatyti naujas papildomas priemones šioms korupcijos rizikoms valdyti. Siekiant tinkamai įvertinti prevencinės veiklos veiksmingumą, būtina nustatyti aiškius, objektyvius ir pamatuojamus priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

Valstybinio audito ataskaitos kopijos pateiktos Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai.

Auditas atliktas, vykdant 2012-12-11 pavedimą Nr. P-40-8

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Edmundas Baronas (grupės vadovas)

Romualdas Čepaitis

Rišardas Zelenovas

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Kaip valstybės įstaigos vykdo
korupcijos prevenciją?“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito objektas – Korupcijos prevencija.

Audito tikslas – įvertinti, ar valstybės įstaigų vykdoma korupcijos prevencija užtikrina korupcijos rizikų valdymą. Atlikdami auditą nevertinome, kaip įgyvendinama Nacionalinė kovos su korupcija programa (NKKP).

Pagrindiniai audito subjektai – Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba (nuo 2013 m. gegužės mėnesio Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija), kuri turi padėti Vyriausybei užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijose ir jai pavaldžiose įstaigose; Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), kuriai pavesta dalyvauti Vyriausybei vykdamas valstybės ir savivaldybių įstaigų veiklos koordinavimo bei kontrolės korupcijos prevencijos srityje funkcijas.

Papildomi audito subjektai – Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijos ir jų valdymo sričiai priskirtos valstybės įstaigos. Atrankos kriterijai – korupcijos paplitimas ministerijose, pagal tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2011 m. rezultatus; ministerijų valdymo sričiai priskirtų įstaigų, turinčių Kovos su korupcija programas, skaičius; NKKP numatytos kovos su korupcija prioritetinės sritys (2 priedas).

Audituojamas laikotarpis – 2009–2012 metai. Vertindami, kaip vykdoma korupcijos prevencija valstybės įstaigose, analizavome 2002–2013 metų duomenis.

Audito metodai

Įrodymus rinkome taikydami apklausos (žodžiu ir raštu), pokalbių, dokumentų peržiūros metodus, jų vertinimui naudojome skaičiavimo ir lyginamosios analizės metodus.

Informaciją apie valstybės įstaigų korupcijos prevenciją apklausos būdu rinkome iš visų keturiolikos ministerijų, aštuonių Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingų institucijų, „Transparency International“ Lietuvos skyriaus. Informaciją audito klausimais rinkome iš Ministro Pirmininko tarnybos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijų ir jų valdymo sričiai priskirtų valstybės įstaigų.

Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad auditoriams pateikta informacija yra išsami ir objektyvi, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip valstybės įstaigos vykdo
 korupcijos prevenciją?“
 2 priedas

Papildomų audito subjektų atranka

	AM	EM	FM	KAM	KM	SADM	SAM	SM	ŠMM	TM	ŪM	URM	VRM	ŽŪM
Ar ministerija turi patvirtintą kovos su korupcija programą (KPP) (taip-1 taškas, ne 0- taškų)	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
KKP bendra su pavaldžiomis įstaigomis (taip-1 taškas, ne 0- taškų)	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1
Pavaldžios įstaigos turinčios savo KKP arba priemonių planus (skaičius, prilyginamas taškams)	3	0	7	0	1	12	40	3	0	1	0	0	5	9
Taškų skaičius	5	2	9	2	2	13	42	5	0	3	2	2	7	11
Balų skaičius *	9	2	10	2	2	12	14	9	1	8	2	2	13	11
Lietuvos korupcijos žemėlapis 2011 m. rezultatai dėl korupcijos paplitimo ministerijose (manančių kad ministerija labai korumpuota arba iš dalies korumpuota procentas)	72	73	61	56	61	64	78	66	63	69	72	51	68	70
Balų skaičius*	11	13	3	2	3	6	14	7	5	9	11	1	8	10
NKKP ministerijos reguliavimo sritis nurodyta kaip prioritetas ³⁴ (pagal prioriteto eiliškumą ir priklausimą keliems prioritetams)*	9	1	1	1	1	1	10	1	1	14	11	1	13	11
Bendra balų suma	29	16	14	5	6	19	38	17	7	31	24	4	34	32
Vieta	5	9	10	13	12	7	1	8	11	4	6	14	2	3
Atrinktos ministerijos							SAM			TM			VRM	ŽŪM

*vertinama nuo 14 iki 1 balo, kur 14 balų skiriama 1-ai vietai, 1 – 14-ai vietai

Šaltinis – Valstybės kontrolė

³⁴ Lietuvos Respublikos nacionalinė kovos su korupcija 2011–2014 metų programa, 9 p.

Ministerijų motyvuotų išvadų teikimo STT 2009–2012 m. analizės rezultatai

Ministerija\metai	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Aplinkos	Vėlavo 2 mėnesiais	Vėlavo 10 dienų	Vėlavo 3 mėnesiais	Vėlavo 2 mėnesiais
Energetikos (įsteigta 2009 m. gegužės mėnesį)	Vėlavo 4 mėnesius	neteikė	neteikė	Vėlavo 2 mėnesiais
Finansų	laiku	Vėlavo 1 mėnesį	Vėlavo 2 mėnesiais	Vėlavo 3 mėnesiais
Krašto apsaugos	laiku	laiku	laiku	laiku
Kultūros	neteikė	neteikė	neteikė	neteikė
Socialinės apsaugos ir darbo	laiku	Vėlavo 2 mėnesiais	Vėlavo 3 mėnesiais	Vėlavo 3 mėnesiais
Susisiekimo	laiku	Vėlavo 8 dienas	Vėlavo 14 dienų	laiku
Sveikatos apsaugos	laiku	Vėlavo 8 dienas	laiku	Vėlavo 7 dienas
Švietimo ir mokslo	neteikė	neteikė	neteikė	neteikė
Teisingumo	laiku	laiku	Vėlavo 3 mėnesiais	Vėlavo 1 mėnesį
Užsienio reikalų	neteikė	neteikė	Vėlavo 2 mėnesiais	Vėlavo 3 mėnesiais
Ūkio	laiku	laiku	Vėlavo 8 dienas	laiku
Vidaus reikalų	laiku	laiku	Vėlavo 9 dienas	laiku
Žemės ūkio	Vėlavo 11 dienų	laiku	laiku	laiku

Šaltinis – ministerijų ir Specialiųjų tyrimų tarnybos duomenys

Pastaba: Ministerijos motyvuotas išvadas turėjo pateikti STT iki lapkričio 1 dienos. Vėlavimu nelaikėme, jeigu jos buvo pateiktos iki lapkričio 6 dienos.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip valstybės įstaigos vykdo
 korupcijos prevenciją?“
 5 priedas

Valstybinio audito ataskaitoje „Korupcijos prevencija valstybės įstaigose“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijose ir jai pavaldžiose įstaigose, numatyti priemones, kurios užtikrintų, kad korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatytų visos ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus ir priėmus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos pakeitimus, numatant, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba kasmet iki lapkričio 15 d. informuoja Vyriausybę apie įstaigas neatlikusias korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, o Vyriausybei gavus šią informaciją, bus rengiamas atitinkamas įpareigojantis pavedimas	2014-06-31
2.	Siekiant užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijose ir jai pavaldžiose įstaigose, numatyti priemones, kurios užtikrintų, kad Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonės būtų įtrauktos į valstybės įstaigų programas	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus ir patvirtinus naujos redakcijos NKKP	2014-12-31
3.	Siekiant, kad valstybės įstaigose būtų išsamiai atskleidžiamos korupcijos priežastys ir sąlygos bei Specialiųjų tyrimų tarnybai būtų pateikta išsami informacija, teisės aktuose, reglamentuojančiuose Korupcijos prevencijos įstatymo įgyvendinimą, patikslinti korupcijos tikimybės nustatymo tvarką, apibrėžiant „veiklos srities“ sąvoką ir patikslinant motyvuotų išvadų teikimo Specialiųjų tyrimų	Lietuvos Respublikos Vyriausybė kartu su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos pakeitimo projektą ir jį patvirtinus Vyriausybės nutarimu	2014-06-31

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	tarnybai tvarką ir terminus, kad nebūtų dubliuojamas ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų darbas			
4.	Siekiant, kad valstybės įstaigose būtų išsamiai atskleidžiamos korupcijos priežastys ir sąlygos bei Specialiųjų tyrimų tarnybai būtų pateikta išsami informacija, priimti sprendimus dėl nustatytų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo ir rizikos veiksmų nustatymo periodiškumo patikslinimo	Lietuvos Respublikos Vyriausybė kartu su Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnyba	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos pakeitimo projektą ir jį patvirtinus Vyriausybės nutarimu	2014-06-31
5.	Siekiant tobulinti valstybės įstaigų vykdomą korupcijos prevencijos veiklą, parengti kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką, numatant, kad programoje būtina numatyti priemones visiems nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti	Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnyba	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus ir Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinus kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką	2014-03-31
6.	Siekiant tobulinti valstybės įstaigų vykdomą korupcijos prevencijos veiklą, parengti kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką, numatant, kad programoje būtina nustatyti aiškius, objektyvius ir pamatuojamus vertinimo kriterijus	Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnyba	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus ir Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinus kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką	2014-03-31
7.	Siekiant tobulinti valstybės įstaigų vykdomą korupcijos prevencijos veiklą, parengti kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką, numatant, kad programoje būtina numatyti programos veiksmingumo vertinimo tvarką	Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnyba	Rekomendacija bus įgyvendinta, parengus ir Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinus kovos su korupcija programų rengimo valstybės įstaigose metodiką	2014-03-31